

ПОЛІТИКА ВІДКРИТОГО ДОСТУПУ ТА УМОВИ ВИКОРИСТАННЯ ОБ'ЄКТІВ АВТОРСЬКОГО ПРАВА

Збірник «Культура слова» є виданням відкритого доступу: перегляд, читання, завантаження та друк є вільними. Доступ до змісту збірника можливий відразу після електронної публікації на сайті видання.

Редакція підтримує Будапештську ініціативу відкритого доступу (Budapest Open Access Initiative), яка сприяє прискореному розвитку науки та за принципами якої весь вміст збірника перебуває у вільному доступі та є безкоштовним для користувача або його установи. Користувачам дозволено читати, завантажувати, копіювати, поширювати (способом, що не порушує авторські права), друкувати, шукати або покликатися на повний текст статті в цьому збірнику, не питаючи дозволу від видавця або автора.

Редакційна колегія підтримує ініціативу асоціації Science Europe «Plan S» щодо публікації результатів наукових досліджень у виданнях відкритого доступу з ліцензією CC BY. Потенційні автори випусків збірника разом зі статтею подають електронний варіант **Ліцензія Creative Commons: CC BY 4.0**. з підписами.

Реалізація всіх редакційних процесів: подання, рецензування, редагування тощо забезпечена комунікацією за допомогою редакційно-видавничої е-поштової скриньки kultura-slova@ukr.net, а також через месенджер сторінки «Культура слова» в мережі «Фейсбук» – Meta Business Suite (https://business.facebook.com/latest/inbox/all/?nav_ref=manage_page_ap_plus_inbox_message_button&asset_id=191164247908138).

Кожний із випусків «Культури слова» є об'єктів авторського права, розподіленого між авторами статей та видавцем-засновником – Інститутом української мови НАН України.

Видавець дозволяє автору зберігати (депонувати) остаточну версію статті (авторський прийнятий рукопис (Author's Accepted Manuscript – ААМ), в інституційному або тематичному репозитарії, у якому вона є доступною у відкритому доступі, що забезпечує максимальну видимість і вплив публікації.

Принципи та етичні стандарти

- Редакційна політика збірника базується на **принципах об'єктивності та неупередженості** щодо відбору статей з метою їх публікації; високої вимогливості до якості наукових досліджень; обов'язкового подвійного «сліпого» рецензування статей; дотримання колегіальності у прийнятті рішень щодо публікації статей; збереженні авторських та суміжних прав.

- Редакція працює із дотриманням політики щодо **отримання обов'язкового висновку в дослідженнях, що проводяться із залученням людей, тварин або їх біологічних матеріалів, персональних або конфіденційних даних**, та підпадають під дію відповідного законодавства України.

У зв'язку з цим усі матеріали, подані до редакції, мають відповідати вимогам чинного законодавства України, зокрема Закону України «Про охорону прав людини у сфері біомедичних досліджень», Закону України «Про захист персональних даних», Закону України «Про захист тварин від жорстокого поводження», а також міжнародним етичним настановам (Гельсінська декларація, ARRIVE, CIOMS тощо).

Автори зобов'язані надати підтвердження отримання позитивного висновку від уповноваженого комітету з етики у випадках, коли дослідження:

- передбачає участь людини як дослідного суб'єкта (включно зі спостережними, опитувальними та експериментальними методами);
- включає роботу з біоматеріалами людини (кров, тканини, ДНК, біобанки тощо);
- використовує тварин або їх біооб'єкти;
- містить обробку персональних, чутливих чи конфіденційних даних;
- підпадає під спеціальні норми права України або міжнародні регуляції щодо біоетики та біобезпеки.

У висновку мають бути чітко зазначені:

- повна назва установи, що видала дозвіл;
- дата та номер протоколу;
- форми отриманої інформованої згоди (для досліджень за участі людей).

Інформована згода учасників

Автори повинні підтвердити, що інформована згода була отримана добровільно, без тиску, і в зрозумілій учасникам формі.

Забороняється публікувати персональні дані або візуальні матеріали, що дозволяють ідентифікувати особу, без її письмової згоди.

Дослідження із залученням тварин

Дослідження на тваринах мають відповідати принципам 3R (Replacement, Reduction, Refinement).

Автори повинні надати інформацію про умови утримання, використані протоколи та заходи мінімізації страждань тварин.

Конфіденційні та персональні дані

Обробка персональних даних має відповідати вимогам Закону України «Про захист персональних даних» та GDPR, якщо це застосовно.

Дані повинні бути деперсоналізовані або анонімізовані.

Автори мають описати механізми захисту інформації та процедури доступу до неї.

Право збірника вимагати додаткові матеріали

Редакція залишає за собою право запросити копії етичних висновків, бланків інформованої згоди, протоколів досліджень або інших документів для підтвердження дотримання етичних норм. Редколегія може відмовити у публікації матеріалу, якщо етичні вимоги порушено або інформація про дотримання норм є неповною.

Порушення етичних стандартів

У разі виявлення порушення етичних норм після публікації збірник може здійснити відповідні редакційні дії — від внесення виправлень до відкликання статті. Рішення ухвалюється відповідно до рекомендацій COPE.

Ліцензія Creative Commons: CC BY 4.0.

Етичні зобов'язання авторів

1. Автор повинен представляти в збірник тільки оригінальний рукопис. Не надавати до збірника статтю, яка була відправлена в інший журнал і перебуває у той самий час на розгляді, а також статтю, опубліковану раніше в іншому журналі. Недотримання цього принципу розцінюється як грубе порушення етики публікацій і дає підставу для зняття статті з рецензування. Якщо елементи рукопису раніше були опубліковані в іншій статті, автори зобов'язані покликатися на свою більш ранню роботу і вказати, у чому суттєва відмінність нової роботи від попередньої. Дослівне копіювання власних робіт та їх перефразування неприйнятні, вони можуть бути використані тільки як основа для нових висновків.

2. Основний обов'язок автора – надати точний звіт про проведене дослідження, а також об'єктивне обговорення його науково-теоретичної та практичної ваги. Автор повинен представити свої результати чітко та однозначно, щоб отримані висновки могли бути підтверджені іншими вченими, без підробки отримання даних або неналежного маніпулювання ними.

3. Автори статей несуть усю повноту відповідальності за зміст статей і за сам факт їх публікації. Вони мають усвідомлювати, що автор(и) несе(уть) первісну відповідальність за новизну і достовірність результатів наукового дослідження, й гарантувати, що результати дослідження, викладені в рукописі, є самостійною та оригінальною роботою. У разі використання фрагментів чужих робіт та/або запозичення тверджень інших авторів, у статті повинні бути оформлені відповідні бібліографічні посилання з обов'язковим зазначенням автора і першоджерела. Надмірні запозичення, а також плагіат у будь-яких формах, включаючи неформальні цитати, перефразування або присвоєння прав на результати чужих досліджень, є неетичними і неприйнятними діями. Статті, що є компіляцією з матеріалів, опублікованих іншими авторами, без їхньої творчої переробки і власного авторського осмислення редакцією збірника не приймаються.

4. Автор повинен цитувати ті публікації, які суттєво вплинули на зміст поданої роботи, а також ті, які можуть швидко познайомити читача з більш ранніми роботами, важливими для розуміння цього дослідження. Необхідно також належним чином вказувати джерела принципово важливих матеріалів, використаних у цій роботі, якщо ці матеріали не були отримані самим автором.

5. Співавторами статті мають бути особи, які доклали значних науково-дослідницьких зусиль до створення поданої роботи і які розділяють відповідальність за отримані результати. Автор, який подає рукопис до публікації, відповідає за те, щоб до списку співавторів були включені тільки ті

особи, які відповідають критерію авторства, та бере на себе відповідальність за згоду інших авторів статті на її публікацію в збірнику.

6. Автори повинні повідомити редактора про будь-який потенційний конфлікт інтересів, на який могла б вплинути публікація результатів, що містяться в цьому рукописі.

7. Автори повинні чітко вказати джерела всієї процитованої або представленої інформації та мають належним чином оформити покликання на літературні джерела, використані в роботі, відповідно до вимог ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

8. Автори повинні подати рукопис, що відповідає нормам сучасної української літературної та англійської мов.

9. Редколегія має право відмовити в публікації статті за умов недотримання вимог редакції.

Відповідальність рецензентів

1. Рукописи опрацьовують щонайменше два експерти, щоб якомога швидше сформуванати об'єктивне рішення. Рецензентів просять повідомляти про будь-які конфлікти інтересів (дивіться детальніше «Політика щодо конфлікту інтересів»).

2. Від рецензентів очікують не ретельного структурного чи мовностилістичного редагування рукопису, а зосередження уваги на його науковій якості, а також на загальному стилі, який має відповідати сучасній практиці чіткого та стислого академічного письма. Якщо рецензенти визнають, що рукопис потребує редагування, вони повинні повідомити про це авторів і редактора у звіті (Рецензії на рукопис).

3. Рецензентів просять перевірити, чи рукопис науково обґрунтований і чіткий, наскільки він цікавий аудиторії та чи прийнятна якість написання. Критерії оцінювання рукопису детально описано в Рекомендаціях для рецензентів.

4. У разі серйозних розбіжностей між рецензіями або між авторами та рецензентами редактори можуть оцінити їх відповідно до свого досвіду або звернутися за порадою до члена редакційної колегії збірника.

5. Під час другого раунду рецензування (після виправлень авторів) тематичний редактор може попросити рецензента оцінити переглянуту версію рукопису з огляду на рекомендації рецензента, подані під час першого раунду рецензування.

6. Рецензентів просять бути ввічливими та конструктивними у своїх звітах. Повідомлення, які можуть бути образливими або неінформативними, буде скасовано.

7. Рецензенти не повинні переглядати рукописи, у яких вони мають конфлікт інтересів, що є результатом конкурентних, спільних чи інших відносин, зв'язків з будь-якими авторами, компаніями чи установами, пов'язаними з авторами рукопису.

8. Рецензування оригінальних авторських рукописів здійснюється конфіденційно.

9. Рецензенти мають зберігати рукописи, пов'язані з ними матеріали та всі деталі, пов'язані з рецензуванням, суворо конфіденційними та не передавати їх третім особам.

10. Рецензенти повинні чітко висловлювати свою точку зору та аргументувати її.

11. Рецензенти повинні ідентифікувати релевантну опубліковану роботу, яку автори не цитували.

12. Рецензенти повинні утримуватися від використання будь-яких ідей авторів до публікації статті.

13. Рецензенти також повинні звертати увагу редакторів на будь-яку суттєву схожість або збіги між розглянутим рукописом та будь-якою іншою опублікованою статтею, про яку вони знають.

Відповідальність редакторів

1. Редактори відповідають за наукову якість опублікованих статей, приймають рішення тільки на засадах актуальності, оригінальності, чіткості й відповідності публікації предметній галузі.

2. Літературні редактори відповідають за структурне та мовностилістичне редагування статей.

3. Відповідальні редактори повинні переконатися, що всі дослідницькі статті відповідають міжнародним етичним принципам та Публікаційній етиці видання, а також не допускати будь-яких конфліктів інтересів між авторами, рецензентами та членами редакційної колегії.

4. Відповідальні редактори не повинні відхиляти статей на основі підозр, без доказів неналежної поведінки автора (авторів).

5. Редактори повинні зберігати анонімність рецензентів, якщо останні не вирішать розкрити свою особу в порядку, встановленому цією політикою.

Політика щодо джерел фінансування

Автори повинні чітко зазначити джерела фінансування, використані для створення їхнього рукопису, підготовленого в рамках певного фінансованого проекту.

Опрацювання, рецензування та/або оприлюднення статей та ін. матеріалів науковців, викладачів-дослідників, здобувачів третього рівня вищої освіти, бюджетної форми підготовки, виконаних ними одноосібно (без співавторів), здійснюється на безоплатній основі.

Усі випуски видання цілком і кожна зі статей окремо мають відкритий («діамантовий») доступ (безоплатний як для автора, так і для користувача).